

Reforma SRP – maximálny udržateľný výnos

Prečo by sa mala nová politika zakladať na maximálnom udržateľnom výnose v roku 2015?

V EÚ sa v porovnaní s 25 % celosvetovým priemerom nadmerne loví zo 75 % zásob rýb. Tento nadmerný lov v EÚ poškodzuje zásoby rýb, vedie k neistým úlovkom a náš rybársky priemysel je v dôsledku neho finančne zraniteľný. Oslabenie zásob rýb zapríčiňuje nevyhovujúce úlovky, čo zase vedie k intenzívnejšiemu rybolovu. V zásobách, v ktorých sa v súčasnosti nadmerne loví sa nachádzajú menšie a menej hodnotné ryby. Úlovky sa odvrhujú do mora, či už z dôvodu ich nízkej trhovej hodnoty, alebo že nedosahujú minimálnu lovnú mieru.

Z tohto začarovaného kruhu sa musíme dostať von. Toto je aj hlavnou myšlienkou maximálneho udržateľného výnosu, ktorý znamená najväčší úlovok, ktorý možno získať z určitej zásoby rýb v neobmedzenej dobe bez toho, aby sa tejto zásobe spôsobila ujma. Riadenie zásob na základe maximálneho udržateľného výnosu bude znamenať prechod od zúfalého lovu zo zásob malých rýb na racionálny lov bohatých zásob rýb. Výsledkom budú bohatšie zásoby a teda možnosti vyšších úlovkov, väčšie ziskové rozpätie a vyššia návratnosť investícií – inak povedané, dodatočný príjem nášho rybárskeho priemyslu. Úlovky tak budú zároveň obsahovať väčšie ryby, čo zvýši trhové ceny za kilogram. Čím menej rýb, ktoré nedosahujú minimálnu veľkosť, budú obsahovať úlovky, tým bude nižší tlak na ich odvrhovanie. Okrem toho, keďže na lov tony rýb z bohatej zásoby treba kratší čas ako z obmedzenej, znížia sa tak aj výdavky na palivo, ako aj množstvo emisií uhlíka z rybárskych plavidiel. Nakoniec, spotrebitelia budú mať oveľa širšiu ponuku rýb zo zdravých zásob EÚ.

Členské štáty a EÚ sa zaviazali k zavedeniu maximálneho udržateľného výnosu už pred takmer tridsiatimi rokmi v roku 1982 Dohovorom OSN o morskom práve. Svoj záväzok potvrdili v roku 1995 Dohodou OSN o populáciách rýb, v roku 2002 Deklaráciou z Johannesburgu a napokon v roku 2010 v Nagoji. Dôležití partneri na medzinárodnej úrovni ako Spojené štáty a Austrália sa už týmto smerom vydali a EÚ za nimi zaostáva.

Ako zaviesť maximálny udržateľný výnos v rybnom hospodárstve EÚ?

Najlepším spôsobom riadenia zásob rýb na základe maximálneho udržateľného výnosu sú viacročné plány. Stanovenie úhynu pri rybolove v rámci plánu je najlepším opatrením riadenia na zabezpečenie každoročnej stability. V rámci viacročných plánov by sa mal úhyn stanoviť na úrovni, ktorá by v priebehu času napomohla získaniu väčších zásob.

Aký pokrok dosiahla EÚ dodnes v oblasti maximálneho udržateľného výnosu?

Na zásade maximálneho udržateľného výnosu sa zakladajú viaceré existujúce dlhodobé plány riadenia. Od roku 2010 používa Komisia ako východisko pri navrhovaní ročných TAC a kvót vedecké odporúčania a cieľ dosiahnutia maximálneho udržateľného výnosu do roku 2015. Rybársky priemysel v Európe dokázal, že prechod na maximálny udržateľný výnos je možný, pretože už bol dosiahnutý pre 11 zásob, a to soley v oblastiach Skagerrak, Kattegat a Baltského mora, v západnom Lamanšskom prielive a v Keltskom mori; tresky jednoškrvnnej v Severnom mori a v oblasti Rockall; sled'ov v Severnom mori, v západnom Škótsku a v Keltskom mori, kambál pri pobreží Španielska a Portugalska a homárov v Severnom mori. Všetky tieto zásoby sa v súčasnosti lovia udržateľným spôsobom a vykládka a príjmy rybárov v pobrežných

spoločenstvách sa zvýšili. Okrem toho v prípade viacerých zásob sme na dobrej ceste dosiahnuť cieľ maximálneho udržateľného výnosu do roku 2015. Treska z východného Baltského mora je príkladom, keď rozhodné opatrenia zapríčinili prechody rybných hospodárstiev z vysoko nadmerného lovu na udržateľný a kvóty sa z roka na rok zvyšujú.

Ako by sa dal maximálny udržateľný výnos dosiahnuť pri zásobách, o ktorých nie sú k dispozícii údaje?

V záujme získania spoľahlivých informácií na stanovenie maximálneho udržateľného výnosu potrebujeme spoľahlivé údaje o rybolove. K týmto spoľahlivým údajom sa môžeme dostať týmito dvoma spôsobmi: po prvé, povinnosťou vykladať úlovky (na rozdiel od súčasných odhadov údajov o odvrhovaných množstvách); po druhé, novými partnerstvami medzi rybármi a vedcami. Zlepší sa tak zber spoľahlivejších údajov o úlovkoch a značne sa zlepší vedomostná základňa na stanovovanie maximálneho udržateľného výnosu.

Ako treba zaobchádzať s maximálnym udržateľným výnosom v zmiešaných rybných hospodárstvách?

V zmiešaných rybných hospodárstvách by sa obmedzenia lovu všetkých ostatných rýb ulovených v tom istom rybnom hospodárstve mali určovať podľa najzraniteľnejšej zásoby rýb. Je to jediný spôsob, ako zabezpečiť dosiahnutie maximálneho udržateľného výnosu pre všetky zásoby v danom rybnom hospodárstve. Napríklad, dosiahnutie maximálneho udržateľného výnosu pri love platesí si vyžaduje náležité prispôbenie rybných hospodárstiev platesám veľkým (a pre iné zásoby veľkých ulovených rýb) a môže znamenať nižší úhyn pri rybolove ako je maximálny udržateľný výnos pre platesy veľké. Rybári môžu zároveň znížiť vplyv rybolovu na najzraniteľnejšie druhy prostredníctvom používania selektívnejšieho výstroja. Selektívne výstroje budú súčasťou viacročných plánov a technických opatrení a členské štáty ich môžu prispôbovať špecifickým požiadavkám daného rybného hospodárstva prostredníctvom regionalizácie.

V niektorých rybných hospodárstvách sú najzraniteľnejšie zásoby zároveň najhodnotnejšími zásobami. Platí to v napríklad v prípade tresky škvrnitej v rybnom hospodárstve rýb s bielym mäsom a soley v rybnom hospodárstve platesotvarých. Stanovenie zodpovedajúcich rybolovných možností v takýchto zmiešaných rybných hospodárstvách si bude vyžadovať stanovenie mier maximálneho udržateľného výnosu pre každú zásobu, na čom v súčasnosti pracuje Medzinárodná rada pre výskum mora (ICES).

Maximálny udržateľný výnos v medzinárodných súvislostiach

V medzinárodnom kontexte musí EÚ uplatňovať rovnakú zásadu ako vo svojom rámci. Komisia sa bude pri vystupovaní v mene EÚ usilovať o integráciu cieľa dosiahnuť maximálny udržateľný výnos do svojej pozície pri rokovaniach, pričom bude vychádzať z vedeckých odporúčaní alebo informácií.

Čo robiť medzitým?

Existuje všeobecná zhoda, že maximálny udržateľný výnos zo strednodobého hľadiska zabezpečí environmentálnu, sociálnu a hospodársku udržateľnosť. Problémom je iba spôsob, ako ho dosiahnuť, a Komisia je odhodlaná pomôcť rybárskemu priemyslu a pobrežným spoločnostiam pri zvládaní tohto prechodu. Komisia preto navrhla silný

EFNR s celou škálou možností financovania určeného pre rybársky priemysel vrátane financovania:

- rybárskeho priemyslu s cieľom vypracovať selektívnejšie metódy rybolovu,
- účasti majiteľov plavidiel a rybárov na skúškach selektívnosti,
- stretnutí rybárskeho priemyslu v členských štátoch a medzi nimi, na ktorých sa vedie sociálny dialóg a ktorých cieľom je výmena myšlienok a najlepších postupov,
- odbornej prípravy a odbornej kvalifikácie s cieľom zoznámiť sa s inovačnými výstrojmi,
- diverzifikácie malých rybárov,
- rybárskeho priemyslu s cieľom zberu špecifických údajov, či už biologických alebo sociálno-ekonomických,
- marketingových iniciatív s cieľom vývoja značiek, napr. „Ryba ulovená pri maximálne udržateľnom výnose (MSY fish)“,
- rybárov s cieľom ich aktívnej účasti na regionalizácii prostredníctvom predkladania konkrétnych návrhov týkajúcich sa spôsobu dosiahnutia cieľa stanovenia maximálneho udržateľného výnosu do roku 2015.